

6 Marktkooplui

We volgen nu linksaf de Oudegracht, gaan dan rechtsaf over de Ganzenmarkt¹ en linksaf via de Schoutenstraat naar de Neude², en steken schuin over naar de Potterstraat, passeren de brug over de Oude gracht³ en lopen via de Viestraat of de Zakkendragerssteeg naar het Vreeburg en van daar naar de Willemstraat⁴. Dit is de toegang tot wijk C waar voor de oorlog veel joodse marktkooplui woonden.

Wijk C was een echte volkswijk. Katholiek, protestant of jood, ieder was er gelijk en deel van de wijk. Veel joden waren er "koopman" en men "deed in" fruit, of in manufacturen, of in wollen stoffen. En daarnaast woonde er o.a. ook een joodse lompensorteerder, een electricien en een huidenzouter.

Een bekende figuur van voor de oorlog was M. Querido. Hij stond op de Breestraat met stoffen en was voorzitter van de vereniging van marktkooplui. Zijn zoon liet hij studeren en die werd arts op de Weerdsingel en de vaste dokter van FC Utrecht.

Collectie Nederlands Volksbuurtmuseum

Familie Querido voor Varkenmarkt 24 (waar de weduwe Querido woonde). Met wandelstok de latere dokter, naast hem zijn vader de marktkoopman.

- ¹ Aan de linkerkant was in de jaren twintig Magazijn op afbetaling Loeb (zie 10).
- ² Leden van de Lorjé-familie hadden kantoorbenodigdheden-winkels in verschillende plaatsen in het land.
- ³ Aan de rechterhand is cinema Rembrandt, die voor de tweede Wereldoorlog behoorde aan een van de leden van de familie Hamburger (zie 10) en waar Louis Hartlooper (zie 8) expliciteur was. Aan de linkerhand waren o.a. parfumerie Apollo van I.Klafter en de ijzerartikelenwinkel van Engelsman.
- ⁴ Op nummer 55 werkte voor de oorlog bakker/confiseur Cohen.

7 Buiten de muren

Aan het eind van de Willemstraat rechts en dan bij de Oudegracht links. Aan het eind van de Oudegracht, juist over de brug vinden we nog de fundamenten van de vroegere Weerdpoort.

HUA 30898

De Weerdpoort (17e en ook 18e eeuw)

Tot ca 1750 mochten joden op enkele uitzonderingen na, eenvoudig Utrecht niet in. Dat dat lastig te handhaven was blijkt uit de publicaties van de overheid (zie 5) en er zijn stapels processen verbaal van joden die voor bedelen of landlopen of erger in de loop van de jaren werden opgepakt en de stad uitgezet.

Maar in de tweede helft van de 18e eeuw begon dat tij te keren. Overdag mocht door joden in de stad handel gedreven worden, als ze 's avonds de poort weer uitgingen. Veel van deze mensen woonden in Maarssen. Daar hadden vanaf 1653 rijke Portugees-joodse kooplieden uit Amsterdam hun buitens gevestigd en daarmee ook de weg geëffend voor armere geloofsgenoten. Door de handel op Utrecht was Maarssen in de 18e eeuw ooit de enige Nederlandse plaats met een joodse meerderheid (zonder overeenkomstige invloed). Na de toelating in Utrecht in 1789 kwamen de meeste Maarssenaren naar Utrecht. De joodse gemeente Maarssen werd in 1823 opgeheven.

Collectie Universiteit Utrecht, De Zegepralende Vecht (1719)

Centrum van Maarssen in de 18e eeuw. Aan de linkerkant lagen buitens van Portugese joden. Met bijhorende theekeopels.